

موافقت‌نامه‌های همکاری در خصوص ازدیاد برداشت

ایران بیش از ۱۰ درصد کل ذخایر نفتی جهان و ۱۷ درصد کل ذخایر گازی دنیا را در خود جای داده است. این موضوع سبب شده صنایع وابسته به نفت و گاز در اقتصاد کشور مهم‌ترین صنایع محسوب شوند. یکی از ضرورت‌های اساسی در بخش انرژی و اقتصاد کلان کشور، مدیریت یکپارچه‌ی مخازن نفت و گاز با هدف افزایش بازیافت، سودآوری حداکثری آنها و کاهش هزینه‌های تولید است. در همین راستا ضرورت بهره‌مندی از فن‌آوری روز دنیا و استفاده از نیروی انسانی متخصص با هدف فائق آمدن بر مشکلات موجود، بیش از پیش احساس می‌شود. افزایش قیمت جهانی نفت خام و نیاز روزافزون جهانی به این ماده‌ی ارزشمند، متخصصان نفتی را مجبور کرده با به کارگیری شیوه‌های مناسب و صرف کمترین هزینه، تولید حداکثری از مخازن را مدنظر قرار دهند. بدیهی است با مطالعه و انجام روش‌های عملیاتی مختلف ازدیاد برداشت می‌توان ضریب بازیافت از مخازن را افزایش داد.

بر اساس ماده‌ی ۱۳۰ قانون برنامه‌ی پنجم توسعه‌ی کشور، وزارت نفت موظف به افزایش یک درصدی ضریب بازیافت نفت از مخازن در طول برنامه می‌باشد و ضروری است این وزارتخانه برنامه‌ی جامع صیانتی و ازدیاد برداشت از مخازن هیدروکربنی را با رعایت اولویت‌بندی مخازن و به تفکیک مناطق خشکی و دریایی تهیه کرده و اقدامات لازم جهت حسن اجرای آن را به عمل آورد. اما متأسفانه با وجود گذشت بیش از یک قرن از آغاز فعالیت صنعت نفت در ایران و انجام

مطالعات پراکنده و تعریف پروژه‌های مختلف ازدیاد برداشت، نتایج مدنظر حاصل نشده است. بدین منظور و با هدف تمرکز فعالیت‌ها، در مهرماه سال جاری موافقت‌نامه‌هایی بین شرکت ملی نفت ایران و ۹ دانشگاه و مرکز پژوهشی منعقد شد. مهندس جوادی و روسای دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی طرف قرارداد در روز دوشنبه چهاردهم مهرماه موافقت‌نامه‌های مذکور را که در ۹ ماده و با هدف مطالعه‌ی ۵۴ مخزن میان شرکت ملی نفت و هشت مرکز پژوهشی تنظیم شده بود امضاء کردند.

این هشت مرکز پژوهشی شامل شش دانشگاه (دانشگاه صنعتی شریف با ۵ میدان، دانشگاه صنعتی امیرکبیر با ۶ میدان، دانشگاه صنعتی سهند تبریز با ۳ میدان، دانشگاه صنعت نفت با ۵ میدان، دانشگاه شیراز با ۳ میدان و انستیتو نفت دانشکده‌ی فنی دانشگاه تهران با ۶ میدان) و دو پژوهشگاه (پژوهشگاه صنعت نفت با ۵ میدان و پژوهشکده‌ی ازدیاد برداشت با ۴ میدان) است که به‌عنوان مشاوران پژوهشی در خصوص اجرای طرح‌های تحقیقاتی- توسعه‌ای حوزه‌های نفتی با معاونت پژوهش و فن‌آوری وزارت نفت (به‌عنوان ناظر عالی)، همکاری می‌کنند. لازم به توضیح است که موافقت‌نامه‌ی جداگانه‌ای نیز جهت واگذاری دو میدان دیگر، بین شرکت ملی نفت ایران و دانشگاه آزاد اسلامی به امضاء رسیده است. در این موافقت‌نامه‌ها، از آغاز تا پایان مطالعه‌ی یک مخزن به دانشگاه‌ها یا پژوهشگاه‌های داخلی واگذار شده و برای مطالعه‌ی هر مخزن، دانشگاه‌های یاد شده به‌عنوان مشاور عالی فن‌آوری در توسعه‌ی میدان و افزایش بازیافت

تعیین شده‌اند که باید جهت رفع مشکلات عملیاتی میدانی تلاش کنند. مدت زمان اجرای توافق‌نامه ده ساله، حداقل بودجه‌ی آن برای سال جاری ۳۰ میلیارد تومان و سقف بودجه‌ی آن نامحدود عنوان شده است. این موافقت‌نامه در راستای تحقق سیاست‌های رهبر معظم انقلاب در حوزه‌ی علم و فن‌آوری، سیاست اقتصاد مقاومتی، تقاضامحوری، جلوگیری از پراکندگی امور و ایجاد رقابت میان مراکز دانشگاهی و تحقیقاتی معتبر کشور بوده و هدف آن افزایش بهره‌وری مخازن نفت و گاز با اتکا بر فن‌آوری روز است. با توجه به اینکه افزایش یک درصدی بازیافت نفت سبب سودآوری ۷۰۰ میلیارد دلاری و تولید ۷۰۰ میلیون بشکه نفت خواهد شد این امر نشان‌دهنده‌ی اقتصادی بودن هزینه‌های مذکور است.

ضمن اینکه ضروری است قبل از اجرایی شدن این طرح، با نگاهی به سوابق کارهای مشابه انجام شده، نقاط قوت و ضعف آنها و همچنین استفاده از تجارب سایر کشورها و شرکت‌های بزرگ نفتی بین‌المللی، از دیدگاه تقویت ساختار اجرائی، سازمانی، نیروی انسانی و توان فنی و بسترسازی‌های لازم در این مراکز انجام شود تا بهترین نتیجه ممکن حاصل گردد. البته این موضوع نیازمند تعامل با متخصصان و صاحب‌نظران رشته‌های مختلف بالادستی صنعت نفت و شرکت‌های فعال در این زمینه است.

امید است با انعقاد این موافقت‌نامه‌ها، در آینده‌ی نزدیک شاهد عملیاتی شدن طرح‌های ازدیاد برداشت و در نهایت افزایش تولید از مخازن هیدروکربنی کشور باشیم. ■

مدیر مسئول